

KIEDY POJAWIA SIĘ GŁOSKA R?

Głoska [r] jest jedną z najtrudniejszych spółgłosek języka polskiego i należy do najczęściej zniekształczanych dźwięków języka polskiego. Jej wady obserwuje się zarówno u dzieci jak i dorosłych. Wady głoski r określa się mianem **rotacyzmu**. Głoska ta pojawia się najczęściej w wieku 5 – 6 lat. U prawidłowo rozwijającego się dziecka pojawia się ona jako ostatnia w jego wymowie. Nie zawsze jednak chce się ona pojawić. Wtedy – trzeba działać!

KIEDY POTRZEBNA JEST TERAPIA, A KIEDY MOŻNA POCZEKAĆ?

Terapię dziecka z wadliwą realizacją głoski r zaczynamy w różnym wieku. Jeśli dziecko w wieku 4 lat i starsze zamienia głoskę R na J czyli zamiast “lowel” lub “rower” mówi “jowej”, także konieczna jest wizyta u logopedy. Dzieci w tym wieku nadal mogą nie mówić głoski R ale powinny zamieniać ją na L realizowane dźwiękowo. **Samo nie przyjdzie, a czekanie tylko pogorszy sytuację.**

Deformacje powinny być usuwane wcześniej, zanim dojdzie do nawyku wieloletniego.

Zatem, dlaczego nie warto zwlekać z jej wywołaniem?

- Dziecko idące do szkoły powinno mieć już opanowane w wymowie wszystkie głoski języka polskiego.
- Jeśli nie mówi [r], być może substytuuje je inną głoską (głównie [l] lub [j]). Pamiętaj, że tak jak dziecko mówi, tak też będzie pisało.
- Rotacyzm jest słyszalny wśród rówieśników. Może to powodować u niego mniejszą pewność siebie, poczucie inności w stosunku do swoich rówieśników.

DLACZEGO GŁOSKA R JEST TAKA TRUDNA?

Terapia rotacyzmu nie należy do szybkich i łatwych, ale nie zawsze musi tak być.

Terapia głoski R bywa długa. Szczególnie etap przygotowawczy.

Wymaga dużej elastyczności czubka języka. Podczas realizacji głoski R boki języka przylegają ściśle do zębów trzonowych, natomiast sam czubek języka wibruje. Zanim bowiem uzyskamy wibrację języka potrzeba wielu ćwiczeń, które pomogą wzmocnić i usprawnić język.

JAKIE ELEMENTY UTRUDNIAJĄ BĄDŹ UNIEMOŻLIWIAJĄ OPANOWANIE POPRAWNEJ WYMOWY GŁOSKI R?

- zbyt krótkie wędzidełko podjęzykowe (brak możliwości uzyskania r może być wskazaniem do podcięcia wędzidełka)
- zbyt duży język
- nieprawidłowy słuch, brak autokontroli słuchowej (w wielu przypadkach mali pacjenci zupełnie nie słyszą swoich wadliwych realizacji)
- wzmożone lub osłabione napięcie języka
- bardzo wczesne usiłowanie mówienia r, kiedy język jeszcze nie usprawnił się dostatecznie
- nieprawidłowy zgryz
- wiek
- nieprawidłowe wzorce- wadliwa wymowa głoski R w najbliższym otoczeniu

CO JEST WAŻNE ZANIM ZACZNIEMY TRENING GŁOSKI R Z DZIECKIEM?

1. Uświadomienie dziecku, dlaczego konieczne są te ćwiczenia oraz jakie pozytywne efekty mogą mu przynieść.
2. **Systematyczność ćwiczeń w domu – nawet 10 minut dziennie.**
3. Kontrola wędzidełka podjęzykowego – często jest ono zbyt krótkie i bez zabiegu podcięcia (frenotomii), wywołanie głoski [r]nie będzie możliwe, ale o tym powiadomi logopeda i odeśle do właściwego lekarza.

Opracowała:
logopeda Edyta Łukasiewicz